

Sprawozdanie z działalności Komisji Historycznej

Wojskowej Izby Lekarskiej IX kadencji

za okres 19.03.2022-21.01.2024

WOJSKOWA IZBA LEKARSKA

Nr 233

Wpłynęło 2024-01-29

Zal. -1- Ark. -6-

Komisja Historyczna WIL IX kadencji (zwana dalej Komisją Historyczną, KH) ukonstytuowała się na podstawie Uchwały RL WIL nr 6/22/IX z dnia 19.03.2022 r. w sprawie powołania komisji problemowych WIL na okres IX kadencji. Przewodniczącym Komisji Historycznej został, pełniący tę zaszczytną funkcję również przez drugą połowę VIII kadencji, dr n. med. Zbigniew Kopociński, zaś członkami: dr n. med. Kazimierz Janicki, dr n. med. Krzysztof Kopociński, dr Konrad Maćkowiak.

Od początku IX kadencji (2022-2026) Komisja Historyczna starała się twórczo kontynuować i rozwijać działalność z poprzedniej kadencji, czyli przede wszystkim propagować i dokumentować rzetelną wiedzę o dokonaniach polskiej wojskowej służby zdrowia, jej wkładzie w odzyskanie i utrzymanie niepodległości oraz osiągnięciach na polu szeroko rozumianej ochrony zdrowia i podniesienia poziomu stanu sanitarno-higienicznego naszego kraju na przestrzeni wielu lat. Czyniliśmy to poprzez działalność stricte naukową (monografie, artykuły naukowe, konferencje naukowe, sympozja etc.), ale także popularno-naukową i publicystyczną oraz tworzenie miejsc pamięci w przestrzeni publicznej poświęconych honorowaniu wybitnie zasłużonych lekarzy wojskowych.

Analizując pierwszą z wymienionych grup, czyli publikacje naukowe, należy zauważyć, iż członkowie naszej KH w okresie 1.04.2022 - 20.01.2024 opublikowali co najmniej 1 dużą monografię, 2 rozdziały w monografiach wieloautorskich, 2 artykuły naukowe (załącznik do sprawozdania zawiera wykaz wszystkich publikacji). Na wielkie wyróżnienie zasługuje z pewnością monografia poświęcona działalności Szpitala Głównego 1. Korpusu Polskiego w Bobrujsku¹, ukazująca całokształt funkcjonowania największego stacjonarnego wojskowego zakładu leczniczego formacji dowodzonej przez gen. por. Józefa Dowbor-Muśnickiego. Warto podkreślić, iż autorom udało się także przedstawić strukturę etatową i obsadę personalną całej służby zdrowia 1. Korpusu Polskiego w 1918 r. a także opracować biogramy załogi szpitala (duża część z nich po raz pierwszy zaistniała w historiografii). Walorem publikacji jest jej oparcie głównie na materiałach dokumentalnych zgromadzonych w polskich i zagranicznych archiwach oraz obecność znakomitych materiałów ikonograficznych, w dużej mierze publikowanych po raz

¹ Kopociński K., Kopociński Z., *Szpital Główny 1. Korpusu Polskiego w Bobrujsku*, Głogów 2023, ss. 614.

pierwszy. Szczególnego podkreślenia wymaga fakt, iż książka opatrzona została następującą dedykacją: „*Absolwentom Wojskowej Akademii Medycznej im. gen. dyw. prof. Bolesława Szareckiego w Łodzi, godnym następcom lekarzy 1. Korpusu Polskiego gen. broni Józefa Dowbor-Muśnickiego*”.

Do wydania tej wartościowej publikacji pomocne było wsparcie, jakiego udzieliła WIL, za co autorzy serdecznie dziękują całej RL.

Wśród publikacji popularno-naukowych i publicystycznych autorstwa członków KH, których ukazało się w okresie sprawozdawczym co najmniej 17 (załącznik), znalazły się artykuły relacjonujące uroczystości organizowane lub współorganizowane przez KH WIL bądź udział w sympozjach czy konferencjach naukowych etc.

KH pozytywnie zaopiniowała wniosek o wsparcie finansowe wydania publikacji poświęconej pamięci płk. prof. dr. hab. med. Jana Chomiczewskiego (1909-1992)², w ramach serii „Sylwetki Łódzkich Uczonych” prezentowanej przez Łódzkie Towarzystwo Naukowe (t. 140), co zostało zrealizowane przez RL WIL poprzez podjęcie stosownej uchwały³.

Wielkim sukcesem odniesionym w okresie sprawozdawczym przez KH było skuteczne doprowadzenie, po kilku latach mozolnych i trudnych starań, do pośmiertnego uhonorowania mjr. prof. Lesława Węgrzynowskiego (1885-1956) poprzez odznaczenie Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski za wybitne zasługi dla niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej⁴. Było to kontynuacją naszych wcześniejszych działań, służących przywróceniu zbiorowej pamięci tego znakomitego lwowskiego lekarza ftyzjatri, który był jedyną w polskiej historii osobą, która pełniła znaczącą rolę w dwóch ważnych wydarzeniach historycznych, determinujących dzieje naszego kraju w XX w., obronie Lwowa w listopadzie 1918 r. (Szef Sanitarny Naczelnej Komendy Obrony Lwowa) i powstaniu warszawskim w sierpniu-październiku 1944 r. (Naczelny Lekarz I. Obwodu Śródmieście), a po zakończeniu II wojny światowej jednym z współtwórców Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Wrocławskiego. KH WIL od 2016 r. prowadziła szereg działań na tym polu, jednym z najbardziej wartościowych dokonań, w którym członkowie KH odegrali kluczową rolę (pomysłodawcami, inicjatorami i koordynatorami projektu byli K. i Z. Kopocińscy), były niemal trzyletnie, skuteczne starania o nadanie imienia mjr. prof. Lesława Węgrzynowskiego parkowi miejskiemu we Wrocławiu w rejonie ulic Szpitalnej i Kolejowej, co

² Płk prof. dr. hab. med. Jan Chomiczewski (1909-1992). Sylwetka lekarza, oficera, pracownika naukowego i nauczyciela akademickiego-krótki życiorys i wspomnienia, opr. K. Chomiczewski, A. Kulig, ss. 64. (odbitka planowanego do publikacji tekstu ofiarowana przez płk. w st. spocz. prof. dr. hab. med. K. Chomiczewskiego).

³ Uchwała RL WIL nr 695/23/IX z 21.04.2023 r.

⁴ Postanowienie Prezydenta RP z dnia 31 stycznia 2023 r. nr rej. 52/2023, Monitor Polski, 2023, poz. 446, s. 1.

stało się faktem w 2019 r.⁵ Ukoronowaniem tych wszystkich poczynań był wniosek o pośmiertne odznaczenie L. Węgrzynowskiego Orderem Orła Białego, który został 5 października 2021 r. przedstawiony przez dr. n. med. Zbigniewa Kopocińskiego podczas XVIII Zjazdu Sprawozdawczo-Wyborczego Delegatów Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej (ŚZZAK). Zyskał on pełną aprobatę a por. w st. spocz. Teresa Stanek, Prezes ZG ŚZZAK, sygnowała go i przesłała do rozpatrzenia przez Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, który tylko z sobie znanych powodów obniżył nieco rangę wnioskowanego orderu do poziomu Krzyża Komandorskiego z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski i przesłał z pozytywną opinią do Kancelarii Prezydenta RP. 31 stycznia 2023 r. Prezydent RP nadał pośmiertnie to odznaczenie L. Węgrzynowskiemu, co symbolicznie zamknęło ponad 7 lat walki o upamiętnienie tego znakomitego lwowskiego lekarza wojskowego.

W ten sam model promocji w przestrzeni publicznej wiedzy o dokonaniach polskich lekarzy wojskowych wpisuje się kolejna inicjatywa KH WIL, którą jest pomysł uhonorowania gen. bryg. dr. Bronisława Malewskiego (1874-1920), Naczelnego Lekarza 1. Korpusu Polskiego i Szefa Departamentu Sanitarnego Ministerstwa Spraw Wojskowych⁶, poprzez nadanie jego imienia ulicy, skwerowi czy parkowi w Lublinie. Inicjatywa ta zyskała pełne wsparcie RL WIL, która 13 października 2023 r. wystosowała w tej sprawie apel do Rady Miasta Lublin. Wiceprzewodniczący RM Lublin dr inż. Leszek Daniewski 25 października 2023 r. skierował nasz apel do Prezydenta Miasta Krzysztofa Żuka z prośbą o rozważenie propozycji i ewentualne przygotowanie stosownego projektu uchwały⁷. W odpowiedzi 2 listopada 2023 r. otrzymał pismo Artura Szymczyka, Zastępcy Prezydenta Miasta Lublin, w którym stało: „w związku z niewskazaniem przez podmiot wnoszący dokładnej lokalizacji miejsca uhonorowania (...) nie sposób jednoznacznie odnieść się do apelu...”⁸. Zastępca Prezydenta wskazał także, iż istnieje wiele potencjalnych propozycji nazw pozytywnie zaopiniowanych przez Zespół ds. nazewnictwa ulic i placów publicznych w mieście, których liczba znacząco przekracza pojawiające się potrzeby miasta związane z nazewnictwem ulic i placów publicznych. Trzeba przyznać, iż reakcja lubelskich urzędników miejskich była bardzo dziwna,

⁵ Wszelkie dokonania KH WIL na polu upamiętnienia mjr. prof. Lesława Węgrzynowskiego szerzej opisano m.in.: Kopociński Z., Kopociński K., *Mjr dr Lesław Węgrzynowski uhonorowany we Wrocławiu. Wojskowi lekarze na trwałe wyrwali z mroku niepamięci zapomnianego bohatera ze Lwowa*, „Skalpel” biuletyn WIL, 2019, nr 6, s. 14-16; Kopociński Z., *Mjr dr Lesław Ignacy Węgrzynowski (1885-1956) Szef Sanitarny Naczelnej Komendy Obrony Lwowa*, „Skalpel” biuletyn WIL, 2018, nr 5, s. 23-24; Kopociński Z., Kopociński K., *‘Niech żywi nie tracą nadziei’-zwycięskie starania lekarzy wojskowych o uhonorowanie we Wrocławiu Szefa Sanitarnego Naczelnej Komendy Obrony Lwowa mjr. dr. Lesława Węgrzynowskiego*, „Skalpel” biuletyn WIL, 2019, nr 4, s. 21-22.

⁶ Sylwetka B. Malewskiego szerzej opisana: Kopociński K., Kopociński Z., *Szpital Główny 1. Korpusu Polskiego w Bobrujsku*, Głogów 2023, s. 64.

⁷ Pismo dr inż. L. Daniewskiego, wiceprzewodniczącego RM Lublin do K. Żuka, Prezydenta Miasta Lublin z 25.10.2023 r.

⁸ Pismo J. Pakuły, Przewodniczącego RM Lublin do WIL z 9.11.2023 r.

gdyż zgodnie z §56 Statutu Miasta Lublin inicjatywę uchwałodawczą w tej sprawie mają zarówno Prezydent, jak i Przewodniczący Rady Miasta, toteż nic nie stało na przeszkodzie, by pozytywnie zaopiniowali nasz apel i przygotowali stosowną uchwałę. Warto wspomnieć, iż analogiczny apel był wystosowany w sprawie parku Węgrzynowskiego, gdzie również nie wskazaliśmy konkretnego miejsca, co wynika z oczywistej przesłanki, że nie znamy planu zagospodarowania miasta i ewentualnych innych inicjatyw władz miejskich, które mogłyby kolidować z zaproponowaną lokalizacją. Dziwi fakt, że nie dostaliśmy informacji, iż wniosek nasz został skierowany choćby do Zespołu ds. nazewnictwa ulic i placów publicznych, który mógłby pozytywnie zaopiniować nasz pomysł, co od razu uczyniła RM Wrocławia podczas starań o park Węgrzynowskiego. Warto przypomnieć, iż we Wrocławiu na liście pozytywnie zaopiniowanych również było kilkaset osób, co nie przeszkodziło symbolicznie uhonorować wojskowego lekarza (w dużym mieście możliwość wydzielenia niewielkiego skweru jest wbrew pozorom duża). Można odnieść wrażenie, iż obaj Panowie urzędnicy byli bardzo niezadowoleni, że WIL apeluje o rzecz chyba dla nich nieistotną a dla środowiska wojskowych lekarzy ważną, której realizacja mogłaby przysporzyć im dodatkowego wysiłku i pracy. Porównując reakcję władz Wrocławia i Lublina nieco sarkastycznie można stwierdzić, że zachód pod względem cywilizacyjnym jednak nieco góruje, choć nie tracimy nadziei na końcowy sukces. Gen. bryg. Bronisław Malewski to postać, którą Lublin powinien się szczyć, a nie pokrywać pajęczyną zapomnienia!!! Będziemy nadal starać się o realizację tego pomysłu i liczymy na właściwą refleksję po stronie władz Lublina oraz nawiązanie pozytywnej współpracy ku chwale miasta i wojskowej służby zdrowia.

Ostatnią inicjatywą na polu upamiętnień w przestrzeni publicznej, jaką podjęła KH WIL, był wniosek z 3 listopada 2023 r. o wpisanie do ewidencji grobów weteranów walk o wolność i niepodległość Polski mogiły kpt. Mikołaja Krawczuka (1913-1948), byłego zastępcy komendanta Szpitala Garnizonowego w Żarach⁹. Oficer ten był żołnierzem 1. Dywizji Piechoty im. T. Kościuszki, w czasie bitwy pod Lenino 12 października 1943 r. trzykrotnie ranny, dostał się do niewoli niemieckiej, gdzie nabawił się gruźlicy, która spowodowała jego śmierć podczas wykonywania obowiązków służbowych w żarskim szpitalu w wieku ledwie 35 lat. Jego nagrobek znajduje się na Cmentarzu Miejskim w Żarach, a wniosek ma zapobiec likwidacji nagrobka w przypadku braku opłaty za użytkowanie miejsca na cmentarzu. Zostaliśmy poinformowani, iż realizacją naszego wniosku zajął się Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Poznaniu¹⁰, mamy nadzieję na szybkie pozytywne zakończenie tego procesu.

⁹ Wniosek do Instytutu Pamięci Narodowej o wpis do ewidencji grobów weteranów walk o wolność i niepodległość Polski sygnowany przez Z. Kopocińskiego z 3.11.2023 r.

¹⁰ Pismo J. Sulej-Piskorz, Zastępcy Dyrektora Biura Upamiętniania Walki i Męczeństwa, do W. Chałupka, Naczelnika Oddziałowego Biura Upamiętniania Walki i Męczeństwa w Poznaniu z 24.11.2023 r.

Ważnym aspektem działalności KH WIL była także owocna współpraca z Polskim Towarzystwem Historii Nauk Medycznych (PTHNM), w dniach 21-23 września 2022 r. braliśmy czynny udział w XXVI Zjeździe PTHNM w Bydgoszczy, gdzie podczas Walnego Zebrania Członków PTHNM dwóch naszych przedstawicieli (K. i Z. Kopocińscy) zostało wybranych w skład Komisji Rewizyjnej. Podczas odbywającej się tam jednocześnie Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Medycyna - przemiany - procesy” KH reprezentowali K. i Z. Kopocińscy wygłaszając referat pt. *„Wojskowy Dom Publiczny jako kontrowersyjna metoda zapobiegania rozprzestrzenianiu się chorób wenerycznych wśród polskich żołnierzy w garnizonie Równe w 1919 r.”*.

Cenimy także wszelkie formy kooperacji i integracji z innymi ośrodkami czy komisjami historycznymi poszczególnych okręgowych izb lekarskich. Doskonałym przykładem może tu być II. Ogólnopolska Konferencja Historyczna Izb Lekarskich zorganizowana przez KH OIL w Zielonej Górze, która odbyła w dniach 23-25 września 2022 r. w Zielonej Górze. Reprezentantami KH WIL byli tam K. i Z. Kopocińscy, którzy poprowadzili II sesję wykładów a także zaprezentowali referat pt. *„Polski patriota o rosyjskiej duszy czyli rzecz o prof. mjr. Mikołaju Prochorowie (1901-1971), lekarzu, naukowcu, oficerze Wojska Polskiego”*.

Od wielu lat znakomicie układa się współpraca z naukowcami dolnośląskimi, zarówno z Dolnośląską Izbą Lekarską (Ośrodek Pamięci i Dokumentacji Historycznej oraz Komisja Kształcenia), jak i wrocławskiej grupy PTHNM oraz Uniwersytetu Wrocławskiego, w szczególności Instytutu Filologii Germańskiej z prof. E. Białkiem na czele. W dniach 20-21 kwietnia 2023 r. zorganizowali oni we Wrocławiu IV. Ogólnopolską Konferencję Naukową pt. *„Lekarz w czasach zarazy”*, gdzie KH reprezentowali K. i Z. Kopocińscy wygłaszając referat pt. *„Równe w 1934 roku – największa epidemia czerwonki w Wojsku Polskim w okresie dwudziestolecia międzywojennego”*.

Niewątpliwie ciekawym doświadczeniem był udział historyków poszczególnych OIL w Kongresie Kultury i Historii Lekarskiej w Opolu, w ramach którego 9 września 2023 r. odbyło się „Medyczne Spotkanie z Historią”, czyli zebranie lekarzy zainteresowanych historią medycyny. Swoją znaczący udział w tym przedsięwzięciu miała także WIL, gdyż płk. w st. spocz. prof. Stanisław Ilnicki zaprezentował tam, w sesji pt. „Wykład Autorytetów” prowadzonej przez prof. K. Siemianowicza oraz K. i Z. Kopocińskich, wartościowy referat pt. *„Historia medycyny-niezbędny element w kształtowaniu lekarzy czy zbędny balast obciążający niepotrzebnie pamięć”*. W kolejnej sesji wystąpili K. i Z. Kopocińscy z referatem pt. *„Wojskowi lekarze w służbie historii”*. Warto podkreślić, iż K. Kopociński jest członkiem nie tylko KH WIL, ale także Ośrodka Kultury i Historii Lekarskiej Naczelnej Izby Lekarskiej. W Opolu nie zabrakło także znakomitego Ośrodka

Dokumentacji Historycznej Śląskiej Izby Lekarskiej, którym kieruje prof. K. Siemianowicz, a instytucja ta założyła ostatnio z utworzenia znakomitego Muzeum Medycyny i Farmacji ŚIL w Katowicach, którego spiritus movens jest Katarzyna B. Fulbiszewska. Z koleżankami i kolegami z ODH ŚIL współpraca układa się nam znakomicie, reprezentują oni klasyczną śląską pracowitość, uczciwość i rzetelność, a to w dzisiejszych coraz bardziej dziwnych czasach wartość niezaprzeczalna. Możliwość bezpośredniego kontaktu z wybitnymi historykami medycyny, to nie tylko okazja do zdobycia cennej wiedzy, ale także sposobność wymiany myśli i doświadczeń w pracy naukowej, co niewątpliwie ubogaca i inspiruje.

W minionym roku obchodziliśmy niezwykle bolesną 80. rocznicę „krwawej niedzieli” na Wołyniu czyli apogeum ludobójstwa dokonanego na ludności polskiej przez ukraińskich nacjonalistów. 11 lipca 1943 r. szowiniści z Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów (OUN) i band tzw. Ukraińskiej Powstańczej Armii (UPA) zaatakowali ponad 100 miejscowości na Wołyniu, brutalnie mordując wszystkich mieszkańców, w tym dzieci, kobiety i starców. Łącznie w latach 1939-1948 ukraińscy zwyrodnialcy zamordowali na całych Kresach Południowo-Wschodnich wg. różnych szacunków od 150 do ponad 200 tysięcy Polaków. Wśród ofiar ukraińskich bandytów byli także pracownicy polskiej służby zdrowia, w tym lekarze, pielęgniarki i położne oraz kapelani. Bezдушna poprawność polityczna sprawiła, że w Polsce temat ofiar Zbrodni Wołyńskiej (symboliczne określenie wszystkich miejsc kaźni dokonanej przez ukraińskich nacjonalistów na terenie całych Kresów Południowo-Wschodnich RP, nie tylko Wołynia) jest zamiatany pod dywan. O prawdę o tej straszliwej zbrodni, pamięć o ofiarach i zapewnienie im godnego pochówku walczą od wielu lat jedynie środowiska kresowe i kombatanckie, dając jednocześnie odpór jawnej gloryfikacji ukraińskich zbrodniarzy wojennych, takich jak m.in. Stepan Bandera, Roman Szuchewycz, Dmytro Kłaczkiwski, Wołodymyr Szczygielski, Petro Diaczenko i wielu innych. Członkowie KH WIL, K. i Z. Kopocińscy, którzy aktywnie działają w stowarzyszeniach kresowych i kombatanckich, uczestniczyli w różnych formach upamiętnienia ofiar i przypominania o tej zbrodni, kładąc szczególny nacisk na fakt, iż w grupie pomordowanych było wielu przedstawicieli zawodów medycznych. W takiej współpracy powstało kilka publikacji obecnych na łamach czasopism „Na Rubieży”, „Semper Fidelis” (załącznik). Warto podkreślić, iż w pierwszym z wymienionych ukazał się przedruk artykułu autorstwa braci Kopocińskich pt. „*Postawa Ukraińców wobec agresji III Rzeszy na Polskę i okupacji we wspomnieniach polskich lekarzy*” (załącznik), dobrze ilustrujący cały problem. Członkowie KH byli także współorganizatorami uroczystości 11. Lipca Narodowego Dnia Pamięci Ofiar ludobójstwa w Żarach w 2023 r., gdzie przy symbolicznym Krzyżu Wołyńskim przypomnieli także o ofiarach wywodzących się ze świata medycyny.

Ważnym wydarzeniem, w którym brali udział członkowie KH, były obchody 78. rocznicy zbrodni w Horce, czyli wymordowania polskiej kolumny sanitarnej wystawionej przez 15. samodzielny batalion sanitarny 2. Armii Wojska Polskiego, ewakuującej ok. 300 rannych w czasie bitwy pod Budziszynem w kwietniu 1945 r. Zbrodnia w Horce dokonana 26 kwietnia 1945 r. przez Niemców i prawdopodobnie ich ukraińskich kolaborantów została dokładnie zbadana oraz opisana w monografii autorstwa K. i Z. Kopocińskich pt. „*Horka - łużycka Golgota służby zdrowia 2. Armii Wojska Polskiego*”¹¹. Pokłosem faktu, iż publikacja ta została wydana w dwóch wersjach językowych (polski i niemiecki), było zainteresowanie tematem nie tylko niemieckich historyków, ale także filmowców dokumentalistów, którzy nawiązali kontakt z KH. Prawdopodobnie w tym roku będzie miała miejsce premiera filmu dokumentalnego poświęconego temu tematowi, można tylko ze smutkiem zauważyć, że polskich filmowców jakoś ta ciekawa historia nie pobudziła do pracy. Warto przypomnieć, że w Horce polegli w obronie swych pacjentów członkowie polskiej wojskowej służby zdrowia, toteż obecność tam KH WIL jest obowiązkowa. Należy podkreślić, iż Niemcy i Serbołużyczanie niezwykle dbają o pomniki poświęcone pamięci polskich żołnierzy i ich groby, co rażąco kontrastuje z tym, co dzieje się na Ukrainie.

Należy podkreślić, iż wszyscy członkowie KH są czynnymi lekarzami, którzy na co dzień zmagają się ze wszystkimi absurdami systemu opieki zdrowotnej w naszym kraju, co pożera większość naszych sił. Wykrzesanie w tych warunkach jakichś kompletnych rezerw organizmu, by móc całkowicie bezinteresownie promować wiedzę o osiągnięciach i dokonaniach wojskowej służby zdrowia, zasługuje w mojej ocenie na wyjątkowe uznanie. Biorąc pod uwagę ilość publikacji (łącznie 28), czynne uczestnictwo w konferencjach czy sympozjach (łącznie 4), należy tę część kadencji uznać za wyjątkowo udaną.

Dziękuję RL WIL za wsparcie działalności KH oraz zrozumienie znaczenia wpływu historii na współczesność i przyszłość.

Bardzo serdecznie dziękuję członkom KH, Kazimierzowi Janickiemu, Krzysztofowi Kopocińskiemu i Konradowi Maćkowiakowi, bez których współpracy, trudno byłoby liczyć na tak dobre rezultaty.

Nisko kłaniam się wszystkim recenzentom, którzy zechcieli w tej kadencji podjąć trud recenzji publikacji wspieranych i tworzonych przez KH WIL, w szczególności ppłk. rez. dr. hab. n. med. Mariuszowi Goniewiczowi i płk. rez. prof. dr. hab. n. med. Tomaszowi Targowskiemu. Wdzięczne słowa za rozmaite formy inspiracji kieruję także na ręce płk. w st. spocz. dr. Włodzimierza „Wowki” Kuźmy.

¹¹ Kopociński Z., Kopociński K., *Horka-łużycka Golgota służby zdrowia 2. Armii Wojska Polskiego*, Głogów 2021.

Mam nadzieję, iż w dalszej części IX kadencji KH będzie działać równie aktywnie, co zaowocuje realizacją kolejnych ciekawych projektów i przedsięwzięć.

21.01.2024 r.

Dr n. med. Zbigniew Kopociński
Przewodniczący Komisji Historycznej WIL

Załącznik 1. Lista publikacji członków KH WIL oraz wykaz konferencji naukowych z czynnym uczestnictwem członków KH WIL IX kadencji za okres 1.04.2022-20.01.2024

Załącznik do sprawozdania z dnia 21.01.2024 r. Przewodniczącego Komisji Historycznej WIL IX kadencji 2022-2026

Lista publikacji członków KH WIL oraz wykaz konferencji naukowych z czynnym uczestnictwem członków KH WIL IX kadencji za okres 1.04.2022-20.01.2024:

A. Monografie:

1. Kopociński K., Kopociński Z., *Szpital Główny I. Korpusu Polskiego w Bobrujsku*, Głogów 2023, Wydawnictwo PWSZ w Głogowie, ss. 614.

B. Wykaz opublikowanych rozdziałów w monografiach wieloautorskich:

1. Kopociński K., Kopociński Z., *Równe w 1934 roku – największa epidemia czerwonki w Wojsku Polskim w okresie dwudziestolecia międzywojennego*, [w:] *Lekarz w czasach zarazy. Studia z dziejów literatury i medycyny, t. I*, red. E. Baum, E. Białek, D. Lewera, K. Wronecki, Wrocław 2023, s. 87-107.
2. Kopociński K., Kopociński Z., *Polski patriota o rosyjskiej duszy czyli rzecz o prof. mjr. Mikołaju Prochorowie (1901-1971), lekarzu, naukowcu, oficerze Wojska Polskiego*, [w:] *Środowisko lekarskie w kształtowaniu Rzeczypospolitej*, red. J. Kotuła, Zielona Góra 2022, s. 167-189.
3. Kopociński Z., Kopociński K., *Postawa Ukraińców wobec agresji III Rzeszy na Polskę i okupacji we wspomnieniach polskich lekarzy*, [w:] *Scripta Humana vol. 17, Świat Kresów Wschodnich w literaturze i przekazach historycznych*, red. E. Brzezińska, M. Jazownik, L. Jazownik, Zielona Góra 2021, s. 151-164 (przedruk artykułu ukazał się w „Na Rubieży”, 2022, nr 181, s. 46-54.)

C. Wykaz opublikowanych artykułów w czasopismach naukowych

1. Kopociński Z., Kopociński K., *Wojskowy Dom Publiczny jako kontrowersyjna metoda zapobiegania rozprzestrzenianiu się chorób wenerycznych wśród polskich żołnierzy w garnizonie Równe w 1919 r.*, „Acta Medicorum Polonorum”, 2023, R. 13, zeszyt 1, s. 19-37, doi.org/10.2883/amp.2023/2.
2. Kopociński K., Kopociński Z., *Konflikt etyczny lekarzy Oddziału II. Sztabu Głównego Wojska Polskiego w okresie dwudziestolecia międzywojennego na przykładzie losów mjr. dr. Ludwika Krzewińskiego (1898-1971)*, „Acta Medicorum Polonorum”, 2022, r. 12, zeszyt 1, s. 68-89 doi.org/10.2883/amp.2022/5.

D. Czynny udział w konferencjach i sympozjach naukowych:

1. Kopociński K., Kopociński Z., *Wojskowi lekarze w służbie historii*, „Medyczne Spotkanie z Historią” symposium w ramach Kongresu Kultury i Historii Lekarskiej w Opolu, **Opole** 8-10 września 2023 r.
2. Kopociński K., Kopociński Z., *Równe w 1934 roku – największa epidemia czerwonki w Wojsku Polskim w okresie dwudziestolecia międzywojennego*, IV Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Lekarz w czasach zarazy”, **Wrocław** 20-21.04.2023 r.
3. Kopociński K., Kopociński Z., *Polski patriota o rosyjskiej duszy czyli rzecz o prof. mjr. Mikołaju Prochorowie (1901-1971), lekarzu, naukowcu, oficerze Wojska Polskiego*, II Ogólnopolska Konferencja Historyczna Izby Lekarskich, **Zielona Góra** 23-25.09.2022 r.
4. Kopociński Z., Kopociński K., *Wojskowy Dom Publiczny jako kontrowersyjna metoda zapobiegania rozprzestrzenianiu się chorób wenerycznych wśród polskich żołnierzy w garnizonie Równe w 1919 r.*, Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Medycyna - przemiany-procesy” w ramach XXVI Zjazdu Polskiego Towarzystwa Historii Nauk Medycznych (dawnej Polskiego Towarzystwa Historii Medycyny i Farmacji), **Bydgoszcz**, 21-23.09.2022 r.

E. Recenzje:

1. Kopociński Z., Kopociński K., *Redundacja Pół roku Afganistanu – recenzja wspomnień Cezarego Ruchniewicza*, „Skalpel” biuletyn Wojskowej Izby Lekarskiej, 2022, nr 7/8, s. 19-20.

F. Publikacje popularno-naukowe i promujące wiedzę historyczną:

1. Kopociński K., Kopociński Z., *Historycy medycyny na Kongresie Kultury i Historii Lekarskiej w Opolu*, „Biuletyn Informacyjny OIL w Opolu”, 2023, nr 324/325, s. 15-20 (przedruk z portalu „Gazeta Lekarska”).
2. Kopociński K., Kopociński Z., *11.07.2023 r. – Żary pamiętają*, „Na Rubieży”, 2023, nr 187, s. 56-58.
3. Kopociński K., Kopociński Z., *Pamięci ppłk. dr. n. med. Andrzeja Śmigielskiego (1951-2023) założyciela i pierwszego ordynatora Oddziału Kardiologicznego w 105. Szpitalu Wojskowym w Żarach*, „Skalpel” biuletyn Wojskowej Izby Lekarskiej, 2023, nr 9/10, s. 24-26.
4. Kopociński K., Kopociński Z., *Historycy medycyny na Kongresie Kultury i Historii Lekarskiej w Opolu*, portal „Gazeta Lekarska”, <<http://gazetalekarska.pl/?p=72967>>, dostęp 20.09.2023 r.
5. Kopociński K., Kopociński Z., *80 rocznica ludobójstwa na kresach – Żary*, „Semper Fidelis”, 2023, nr 3 (171), s. 30-31.
6. Kopociński Z., Kopociński K., *Lekarz w czasach zarazy – relacja z IV Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej we Wrocławiu*, „Skalpel” biuletyn Wojskowej Izby Lekarskiej, 2023, nr 7/8, s. 28-30.

7. Kopociński K., Kopociński Z., *Reminiscencje z XLI Zjazdu Wojskowej Izby Lekarskiej w Warszawie*, „Skalpel” biuletyn Wojskowej Izby Lekarskiej, 2023, nr 5/6, s. 12-14.
8. Kopociński Z., Kopociński K., *Relacja z II. Ogólnopolskiej Konferencji Historycznej Izb Lekarskich w Zielonej Górze*, „Skalpel” biuletyn Wojskowej Izby Lekarskiej, 2022, nr 11 s. 8-9.
9. Kopociński Z., Kopociński K., *Relacja z XXVI. Zjazdu Polskiego Towarzystwa Historii Nauk Medycznych w Bydgoszczy*, „Skalpel” biuletyn Wojskowej Izby Lekarskiej, 2022, nr 11 s. 6-7.
10. Kopociński Z., Kopociński K., *11.07.2022-Wołyń Pamiętamy. Wieczna hańba ukraińskim ludobójcom*, „Semper Fidelis”, 2022, nr 3 (167), s. 12-15.
11. Kopociński Z., Kopociński K., *Relacja z uroczystości Narodowego Dnia Pamięci Ofiar ludobójstwa w Żarach*, „Na Rubieży”, 2022, nr 183, s. 21-23, 32.
12. Kopociński Z., Kopociński K., *Z kresów wschodnich na kresy zachodnie-niezwykłe koleje losów pracowników wojskowego sanitariatu*, [w:] *Środowisko medyczne w kształtowaniu Rzeczypospolitej*, red. T. Urban, K. Siemianowicz, K. B. Fulbiszevska, Katowice 2022 r., s. 172-182.
13. Kopociński K., Kopociński Z., *Zarys historii Szpitala Wojskowego w Równem* [w:] *Środowisko medyczne w kształtowaniu Rzeczypospolitej*, red. T. Urban, K. Siemianowicz, K. B. Fulbiszevska, Katowice 2022 r., s. 122-133.
14. Kopociński K., Kopociński Z., *Piastowski Wrocław gościł historyków medycyny*, „Skalpel” biuletyn Wojskowej Izby Lekarskiej, 2022, nr 9, s. 20-21.
15. Kopociński K., Kopociński Z., *Wojskowi lekarze na medal!*, „Skalpel” biuletyn Wojskowej Izby Lekarskiej, 2022, nr 9, s. 22-23.
16. Kopociński Z., Kopociński K., *Horka 1945-2022. Pamiętamy o łżyckiej gołgocie Polskiej Wojskowej Służby Zdrowia*, „Skalpel” biuletyn Wojskowej Izby Lekarskiej, 2022, nr 7/8, s. 15-18.
17. Kopociński Z., Kopociński K., *Krajowy Zjazd Lekarzy 12-14 maja 2022 – kilka refleksji*, „Skalpel” biuletyn Wojskowej Izby Lekarskiej, 2022, nr 7/8, s. 3-4.